

Менеджмент

УДК: 658.114:[330:004]

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17635656>

**Парадигмальні основи поняття «розвиток підприємства» в умовах
цифрової економіки**

Сербіна Тетяна Володимирівна

доктор філософії за спеціальністю 051 "Економіка"

Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»,

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8968-0024>

Прийнято: 02.11.2025 | Опубліковано: 17.11.2025

Анотація: У статті досліджено теоретико-методологічні засади розвитку підприємства в умовах цифрової економіки та окреслено ключові чинники, що трансформують підходи до функціонування суб'єктів господарювання. Показано, що сучасний етап розвитку національної та світової економіки характеризується інтенсивним впровадженням цифрових технологій, які змінюють організаційні структури, моделі управління та стратегічні орієнтири підприємств. Узагальнено наукові підходи до визначення змісту поняття «розвиток підприємства» та простежено його еволюцію у працях вітчизняних учених, що дало змогу конкретизувати його роль у системі економічних категорій. Зазначено, що розвиток підприємства постає як багатовимірний процес, у межах якого поєднуються кількісні зміни, якісне оновлення, технологічна модернізація та цифрова трансформація, спрямована на формування інноваційного потенціалу, підвищення ефективності управління та зміцнення конкурентних позицій бізнесу.

Проаналізовано внесок сучасних науковців, які розглядають розвиток підприємств у цифровому середовищі, зокрема у сферах стратегічного управління, цифрової зрілості, трансформації бізнес-моделей і модернізації управлінських процесів. Обґрунтовано, що цифрові технології забезпечують розширення можливостей бізнесу: оптимізацію діяльності, скорочення витрат, автоматизацію операцій, прискорення комунікацій, розширення ринків збуту та підвищення адаптивності підприємств до динамічних умов. Водночас цифрова трансформація потребує розвитку цифрових компетентностей персоналу, формування сучасної організаційної культури й інвестицій у цифрову інфраструктуру.

Запропоновано інтерпретувати розвиток підприємства через систему чотирьох взаємопов'язаних позицій: як процес змін, що відображає реакцію підприємства на трансформації зовнішнього середовища; як процес зростання, що ґрунтується на накопиченні ресурсів і нарощуванні потенціалу; як процес удосконалення, орієнтований на підвищення ефективності та продуктивності; як процес цифрової трансформації, що формує нову траєкторію інноваційного розвитку підприємства в умовах цифрової економіки.

Ключові слова: розвиток підприємства, цифровізація, цифрова економіка, цифрова трансформація, інновації, конкурентоспроможність, управління розвитком, стратегія розвитку, розвиток.

Paradigmatal foundations of the concept of “entrepreneurship development” in the conditions of the digital economy

Serbina Tetiana

PhD in the specialty 051 "Economics",

Educational and scientific institute of economic and business management,

Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine,

e-mail: egsinfo@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8968-0024>

Abstract: The article examines the theoretical and methodological foundations of enterprise development in the digital economy and outlines the key factors that transform approaches to the functioning of business entities. It is demonstrated that the current stage of national and global economic development is characterized by the intensive introduction of digital technologies that reshape organizational structures, management models, and strategic priorities of enterprises. Scientific approaches to defining the concept of “enterprise development” are summarized, and the evolution of its interpretation in the works of domestic scholars is traced, which made it possible to specify its role within the system of economic categories. It is emphasized that enterprise development represents a multidimensional process that integrates quantitative changes, qualitative improvement, technological modernization, and digital transformation aimed at strengthening innovative potential, enhancing management efficiency, and reinforcing business competitiveness.

The contribution of modern researchers who study enterprise development in a digital environment is analyzed, particularly in the areas of strategic management, digital maturity, business model transformation, and modernization of managerial processes. It is substantiated that digital technologies expand business opportunities by enabling activity optimization, cost reduction, automation of operations, acceleration of communication, market expansion, and improved adaptability to dynamic conditions. At the same time, digital transformation requires the development of digital competencies among personnel, the formation of a modern organizational culture, and investment in digital infrastructure.

The study proposes interpreting enterprise development through a system of four interconnected positions: as a process of change that reflects the enterprise’s response to external transformations; as a process of growth based on the accumulation of resources and capacity building; as a process of improvement aimed at increasing efficiency and productivity; and as a process of digital transformation that forms a new trajectory of innovative enterprise development in the digital economy.

Keywords: enterprise development, digitalization, digital economy, digital

transformation, innovation, competitiveness, development management, development strategy, development.

Постановка проблеми. Основна мета будь-якого бізнесу зумовлена його сутністю – забезпеченням тривалого функціонування та отримання прибутку. Проте способи досягнення цієї мети значною мірою залежать від особливостей зовнішнього середовища. У сучасних умовах загострення конкуренції, насичення ринку, практично необмежених можливостей виробництва й активного впровадження інформаційних технологій постіндустріальної епохи успіх підприємства визначається насамперед швидкістю та точністю його реакції на зміни зовнішнього середовища. Динамічність зовнішніх чинників створює не лише загрози стабільності діяльності підприємства, а й відкриває нові можливості для його розвитку. Саме тому ефективні трансформації, креативність та управлінська гнучкість стають провідними чинниками зростання конкурентоспроможності.

Щоб здійснювати цілеспрямоване управління розвитком підприємства, передусім потрібно уточнити зміст базових понять, адже саме від їх правильного трактування залежить вибір об'єктів управління та напрямів управлінських впливів. Ключовим терміном у цьому контексті є «розвиток», яке увійшло не тільки до наукового, а й до повсякденного вжитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить, що проблематика розвитку підприємств у контексті цифрової економіки посідає одне з провідних місць у сучасних економічних дослідженнях. Зростання ролі цифрових технологій, трансформація бізнес-процесів та зміна стратегічних пріоритетів підприємств зумовили активне формування нових теоретичних підходів і методологічних засад, які відображають особливості їх функціонування й розвитку в умовах цифровізації.

Голобородько А. досліджує фундаментальну сутність економічного розвитку підприємства, акцентуючи на закономірностях кількісних і якісних

змін у його організаційно-економічній системі. У статті окреслено, як розвиток забезпечує адаптивність підприємства до зовнішніх трансформацій, що є важливим підґрунтям для подальшого тлумачення розвитку в умовах цифровізації [19].

У дослідженні Терлецької Ю. обґрунтовано, що цифрова трансформація є визначальним чинником управління розвитком підприємства, оскільки змінює логіку бізнес-процесів і підсилює інноваційність системи управління. Авторка також зазначає, що цифрові технології формують нові можливості для підвищення ефективності та конкурентоспроможності, що відповідає концепту розвитку підприємства в умовах цифрової економіки [20].

У роботі Гринько Т. та ін. досліджено особливості стратегічного управління підприємством у цифровій економіці, зокрема трансформацію стратегічних підходів під впливом цифрових технологій. Автори підкреслюють, що цифровізація формує нові моделі розвитку та змінює параметри конкурентоспроможності, що узгоджується з теоретичними засадами розвитку підприємства в умовах цифрової трансформації [6].

Перезова І. та ін. дослідили стратегічні механізми розвитку підприємств у процесі діджиталізації, акцентуючи на необхідності глибокої інтеграції цифрових технологій у бізнес-процеси. Автори наголошують, що цифровізація створює нові можливості для стратегічного зростання, підвищення гнучкості та модернізації організаційно-економічних систем підприємств [17].

Науковці Шимановська-Діанич Л. та ін. дослідили вплив цифрової зрілості підприємств на трансформацію їхніх бізнес-процесів в умовах економічних змін в Україні, визначивши цифрову зрілість ключовим індикатором готовності до технологічних оновлень. У роботі доведено, що високий рівень цифрової зрілості сприяє оптимізації процесів, прискоренню адаптації до ринкових викликів та підвищенню ефективності управління [28].

Мельник Л. та ін. проаналізували особливості цифрової трансформації бізнес-процесів в Україні, виокремивши успішні практики вітчизняних компаній

та ключові труднощі впровадження цифрових рішень. Дослідження демонструє, що цифровізація забезпечує створення нових бізнес-моделей і підвищення продуктивності, водночас потребує розвитку цифрових компетентностей та організаційної гнучкості [15].

У дослідженні Райчевої Л. розглянуто цифрову трансформацію бізнес-процесів як ключовий компонент стратегічного розвитку підприємств, із акцентом на зміну управлінських підходів під впливом цифрових технологій. У статті підкреслено, що цифровізація створює можливості для формування гнучких моделей функціонування та оновлення стратегічних орієнтирів [21].

У роботі Савраса І. та Фединець Н. проаналізовано зв'язок між цифровізацією та інноваційним розвитком підприємства, виокремлено основні тенденції та проблеми цифрових перетворень. Науковці наголошують, що цифрові технології посилюють інноваційний потенціал і забезпечують кращу адаптивність підприємств до ринкових змін [22].

Сукупність сучасних досліджень засвідчує, що воєнні умови суттєво прискорили трансформаційні процеси в українських підприємствах, активізувавши цифровізацію, зміну управлінських моделей та формування нових стратегічних підходів до розвитку. Белова І. та ін. проаналізували цифрову трансформацію управлінських і бізнес-процесів українських підприємств у період воєнного стану, з акцентом на прискореному впровадженні ІТ-рішень. У дослідженні зазначено, що війна стала каталізатором цифровізації, сприяючи переходу до дистанційних форматів роботи, автоматизації операцій та оптимізації управління. Робота також підкреслює, що цифрові інструменти зміцнюють стійкість і адаптивність підприємств до кризових умов [30].

У статті Бугайчука В. та ін. розглянуто специфіку формування стратегії розвитку підприємств у воєнних умовах, де ключовим чинником виступає адаптація до швидкозмінного середовища. Автори підкреслюють важливість цифровізації, перегляду бізнес-моделей і посилення управлінської гнучкості для забезпечення стійкості підприємств. Робота акцентує на тому, що ефективна

стратегія розвитку в період війни передбачає оперативну реакцію на ризики та використання інноваційних інструментів [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел і практики господарювання свідчить, що, попри значну увагу до проблематики розвитку підприємств, усе ще недостатньо розкрито парадигмальні основи цього поняття саме в умовах цифрової економіки. Існуючі дослідження переважно зосереджені на окремих аспектах економічного зростання чи цифровізації, тоді як комплексне бачення розвитку підприємства як процесу змін, зростання, удосконалення та цифрової трансформації залишається фрагментарним. Недостатньо обґрунтованими є підходи до типологізації траєкторій розвитку підприємств у цифровому середовищі та до узгодження категорій розвитку з поняттями цифрової зрілості, інноваційного потенціалу й трансформації бізнес-моделей.

Окремої уваги потребує побудова цілісної концептуальної моделі розвитку підприємства в умовах цифровізації, яка б поєднувала класичні підходи до розуміння розвитку з новими викликами цифрової економіки, воєнних та поствоєнних трансформацій. Саме брак таких узагальнюючих підходів ускладнює формування єдиного теоретико-методологічного підґрунтя для подальших досліджень і практичних рішень у сфері управління розвитком підприємств у цифровому середовищі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). *Мета статті* - поглибити теоретико-методологічні засади розуміння сутності та змісту поняття “розвиток підприємства” у контексті трансформаційних процесів цифрової економіки.

Завдання дослідження:

- узагальнити наукові підходи до трактування сутності поняття “розвиток підприємства” в економічній теорії;
- проаналізувати погляди вітчизняних науковців на еволюцію змісту поняття “розвиток підприємства” та його ознак у контексті цифровізації;

- сформувані концептуальні положення щодо розуміння розвитку підприємства як комплексного процесу, що поєднує економічне, організаційне та цифрове оновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку національної та світової економіки характеризується стрімким поширенням цифрових технологій, які змінюють традиційні підходи до організації, управління та розвитку підприємств. Цифрова економіка формує нову парадигму господарювання, де ключовими ресурсами виступають інформація, знання та інновації, а конкурентоспроможність підприємства визначається рівнем його цифрової зрілості, здатністю до адаптації, інноваційності та гнучкості управлінських процесів. В умовах цифрової трансформації зростає потреба у переосмисленні сутності поняття «розвиток підприємства», оскільки воно набуває багатовимірного характеру, охоплюючи не лише економічне зростання, а й технологічне оновлення, цифровізацію бізнес–процесів, підвищення рівня цифрової культури персоналу та формування нових бізнес-моделей. Отже, вивчення теоретичних засад розвитку підприємства крізь призму цифрової економіки є надзвичайно актуальним, оскільки воно сприяє формуванню нової наукової парадигми, здатної забезпечити підвищення конкурентоспроможності, інноваційності та економічної безпеки суб'єктів господарювання у цифрову епоху. Розвиток це сукупність різноспрямованих та різноінтенсивних змін економічного характеру, що об'єктивно відбуваються в соціально-економічній системі підприємства під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, унаслідок чого відбувається перехід підприємства до нових, відносно стабільних організаційно-економічних станів.

Яременко О., Паннкратова О. говорили, що розвиток не можна розглядати виключно як економічне явище, оскільки він охоплює не лише матеріальну та фінансову, а й інші сфери суспільного життя [25].

Мочерний С. стверджує, що розвиток – спрямовані та закономірні зміни матеріальних та нематеріальних об'єктів, які мають незворотний характер,

внаслідок чого відбувається перехід від менш розвинених форм таких об'єктів до більш розвинених [2].

Раєвнева О. розглядала поняття “розвиток”, як процес становлення нової дисипативної структури, що проявляється у якісному перетворенні складу, структури та механізму функціонування системи, набуває лізисної або кризової форми та спрямовується на досягнення змінних стратегічних цілей підприємства [20].

Смирнов Є. трактує розвиток як процес кількісних і якісних змін, що забезпечують зростання та збалансованість організаційних процесів, дозволяючи підприємству адаптуватися до впливу внутрішніх і зовнішніх факторів середовища [23].

Бай С. відносить розвиток до особливого класу явищ, підкреслюючи його іманентний характер. Учений доводить, що розвиток може супроводжуватися появою певних патологій, які мають деструктивний вплив на підприємство і не завжди означають покращення його якісних характеристик. На думку автора, “правильне розуміння природи розвитку дозволяє раціоналізувати механізм управління всією сукупністю внутрішньоорганізаційних процесів і запобігти ухваленню менеджментом підприємства хибних управлінських рішень” [1].

На думку Геєця В., під час еволюційного розвитку економічної системи поняття «економічне зростання» та «економічний розвиток» є взаємопов'язаними й фактично збігаються за змістом. Проте за умов різких трансформацій ці категорії не завжди виступають тотожними. Учений розглядає економічне зростання як основне джерело розвитку економічної системи [4].

Економічний розвиток підприємства – це незворотні, керовані, цілеспрямовані, закономірні кількісно-якісні та сутнісні зміни економічної системи суб'єкта господарювання, а також оптимальних результатів чи станів ефективного функціонування господарської діяльності в довгостроковому періоді, які зумовлені впливом економічних суперечностей, потреб та інтересів на основі законів діалектики зазначали Клименко Л., Загороднюк О., Халахур,

Ю. [10]. Побережний Р., Побережна Н. розглядали дане поняття, як спрямована зміна якісного стану організації, її структури, складу або властивостей, кількісних чи якісних зрушень серед елементів організації. При цьому розвитку організації притаманні ті ж властивості, що й «філософському розвитку», тобто циклічність і спіральність [18]. Розвиток кожної організації, що має циклічний характер, тобто проходить через певні стадії життєвого циклу, що визначають особливості виробничо–господарської, інвестиційної, фінансової та інших видів діяльності стверджували Кузьмін О., Дідик А. [9].

На думку Касьянової Н., розвиток підприємства може відбуватися у двох формах: революційній, що передбачає кардинальні перетворення в діяльності підприємства, та еволюційній, яка характеризується поступовими, послідовними змінами з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Дослідниця визначає управління розвитком системи як процес переходу від еволюційного типу змін до революційного, коли необхідні радикальні трансформації для забезпечення подальшого зростання та адаптації підприємства [9].

Тридід О., Пономаренко В. та Кизим М. трактують керований розвиток як систему, що поєднує процеси реструктуризації, реінжинірингу, інноваційної та інвестиційної діяльності, які забезпечують кількісні та якісні зміни у всіх функціональних сферах підприємства. Вона включає контури управління, побудовані на принципі зворотного зв'язку, де реалізуються завдання як стратегічного, так і тактичного рівнів управління [19].

Цопа Н. розглядає керований розвиток підприємства як процес, у якому вирішальне значення мають системні управлінські дії, спрямовані на підвищення якості функціонування підприємства, тобто на вдосконалення параметрів його розвитку [27].

Грицик К. визначає збалансований розвиток підприємства як процес трансформації його економічного стану в більш ефективний, що передбачає гармонійне забезпечення розвитку всіх складових підприємства шляхом узгодження витрат і доходів у довгостроковій перспективі [7].

На думку Коверги С. [11], збалансований розвиток слід розуміти як зміну якісного стану підприємства, що супроводжується досягненням оптимальних співвідношень між взаємопов'язаними характеристиками окремих бізнес-процесів, а також між внутрішніми параметрами діяльності підприємства та зовнішніми умовами його функціонування. При цьому динаміка основних фінансово-господарських показників і конкурентних позицій має залишатися стабільною або поліпшуватися.

Хобта В. та Лаврик У. трактують збалансований розвиток як складний процес якісної та пропорційної інтеграції, а також взаємодії основних життєзабезпечувальних систем підприємства, спрямований на підвищення його ринкової вартості в довгостроковому періоді [26].

Загалом збалансований розвиток має на меті забезпечення фінансової стійкості, незалежності та платоспроможності підприємства, підвищення його ринкової капіталізації, а також підтримання оптимального співвідношення між доходами й витратами.

Ліганенко І. [13] розглядає нормальний економічний розвиток підприємства як стан, за якого не порушуються основні ринкові закономірності, а ключові економічні показники перебувають у допустимих межах. Дослідниця наголошує на важливості комплексного характеру змін, розрізняючи декілька типів розвитку:

- однопроектний розвиток, який охоплює вирішення завдань у межах окремого проєкту без істотного впливу на діяльність підприємства в цілому;
- односферний і багатосферний розвиток, що охоплюють більшу кількість напрямів і масштабів змін та спричиняють трансформації у підрозділах і підсистемах підприємства.

Завідна Л., Кирич Н., Миколайчук І. зазначають, що “розвиток підприємства являє собою тривалий динамічний процес якісно-кількісних змін у діяльності підприємства, що трансформує його потенціал та забезпечує перехід до якісно іншого стану з метою підвищення його гнучкості та адаптивності до

умов господарювання” [8].

Матіщак Ю. трактує розвиток підприємства як цілеспрямований і незворотний процес кількісних та якісних змін, що відбуваються під впливом певних закономірностей і зумовлюють структурні трансформації, спрямовані на забезпечення ефективного функціонування підприємства у довгостроковій перспективі [14].

Голобородько А. зазначала, що розвиток підприємства являє собою складний, багатогранний процес, який має низку характерних рис. По-перше, він є результатом еволюційних змін у суспільстві та господарській діяльності. По-друге, розвиток зумовлюється необхідністю адаптації організаційно-економічних поточних процесів до структурних трансформацій, що відбуваються в економічній системі різних сфер діяльності. По-третє, цей процес сприяє якісним змінам у системі управління та організації економічної діяльності підприємства, забезпечуючи її удосконалення [5].

Крім того, розвиток передбачає формування гнучкої, збалансованої та адаптивної організаційно–економічної системи, здатної ефективно функціонувати в мінливому ринковому середовищі у часовому та просторовому вимірах. Рівень розвитку підприємства визначається наявністю ресурсів, компетентностей та потенціалу, а також здатністю реалізувати їх у потрібний момент і в оптимальних умовах. Загалом, розвиток підприємства обумовлений прагненням підвищити ефективність діяльності та досягти стійких конкурентних переваг.

Узагальнивши результати наукових підходів до тлумачення сутності поняття «розвиток», можна зробити висновок, що його доцільно розглядати з чотирьох взаємопов’язаних позицій:

Як процес змін – що відображає динамічну трансформацію соціально–економічної системи під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників, забезпечуючи її адаптацію до мінливого середовища.

Як процес зростання – який характеризує кількісне розширення масштабів

діяльності, нагромадження ресурсів і потенціалу підприємства.

Як процес удосконалення – спрямований на підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності системи шляхом якісних перетворень її структури, функцій і управлінських механізмів.

Як процес цифрової трансформації (цифровізації) – що полягає у впровадженні сучасних інформаційно–комунікаційних технологій, автоматизації бізнес-процесів, розвитку цифрової культури та аналітики даних, які стають ключовими чинниками інноваційного розвитку й підвищення гнучкості підприємства в умовах цифрової економіки.

Розглядаючи четверте твердження не так багато науковців розглядають поняття “розвиток” в умовах цифрової трансформації. Терлецька Ю. в своєму науковому доробку розглядає процес розвитку підприємства, роль цифровізації (діджитал-трансформації) як домінуючого чинника, та запропоновано шляхи управління розвитком потенціалу підприємства. Вона стверджує, що розвиток підприємства це складний і тривалий процес, який супроводжується низкою непередбачуваних викликів і можливих ризиків. У сучасних умовах воєнного стану здатність бізнесу швидко та ефективно розв’язувати адміністративні й управлінські проблеми визначає темпи його відновлення та стабілізації. Саме тому застосування цифрових технологій стрімко посилюється, адже така тенденція зумовлена потребою в оптимізації бізнес-процесів і підвищенні ефективності функціонування українських підприємств [24].

Гарбажій К., Степаненко Р., Шер В. зазначають, що формування стратегії розвитку підприємства в умовах цифровізації є не просто важливим, а ключовим чинником збереження й зміцнення його конкурентоспроможності. Процес цифровізації відкриває для бізнесу широкі можливості щодо оптимізації операційних процесів, зниження витрат та розширення ринків збуту. Водночас він супроводжується викликами, пов’язаними з необхідністю швидкої адаптації до технологічних змін і підвищенням вимог до цифрових навичок працівників. Ефективна цифрова трансформація дає змогу підприємствам не лише

утримувати позиції, а й успішно розвиватися в умовах глобальної конкуренції. Використання сучасних технологій стимулює створення інноваційних бізнес-моделей, які відповідають динаміці сучасного ринку, а також сприяє розробці нових продуктів і послуг. У результаті це забезпечує підвищення економічної активності, зростання інвестиційної привабливості та покращення рівня життя населення [3].

Узагальнивши економічну сутність поняття «розвиток», можна стверджувати, що це процес поступального переходу від нижчого до вищого рівня, спрямований на накопичення матеріальних і нематеріальних цінностей, підвищення конкурентоспроможності, унікальності, адаптивності, поінформованості, досконалості, рівня пізнання та якості діяльності підприємства, що здійснюється на основі впровадження інновацій.

Проаналізувавши теоретичну базу категоріального апарату автор пропонує своє визначення поняття “розвиток підприємства в умовах цифровізації” – це цілеспрямований, закономірний і незворотний процес кількісних та якісних змін у його організаційно-економічній системі, що здійснюється під впливом цифрових технологій та інновацій. Він охоплює трансформацію бізнес-процесів, удосконалення системи управління, підвищення рівня цифрових компетентностей персоналу й формування нових бізнес-моделей, спрямованих на забезпечення ефективності, адаптивності, конкурентоспроможності та економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки.

Висновки. Отже, узагальнюючи результати дослідження, слід зазначити, що розвиток підприємства в умовах цифровізації є складним багаторівневим процесом, який охоплює економічні, організаційні, технологічні та управлінські зміни, спричинені впровадженням цифрових технологій. Цифрова трансформація визначає нові вектори зростання підприємств, сприяє формуванню інноваційних бізнес – моделей, підвищенню ефективності управління, конкурентоспроможності та адаптивності до глобальних викликів. У сучасних реаліях цифрова зрілість підприємства стає ключовою передумовою

його економічної стійкості, інвестиційної привабливості та розвитку людського потенціалу. Розвиток підприємства в умовах цифровізації можна визначити як цілеспрямований, закономірний і незворотний процес трансформаційних змін у його економічній, технологічній та організаційній системі, що здійснюється під впливом цифрових технологій та інновацій і спрямований на формування адаптивної, інноваційної та конкурентоспроможної моделі функціонування підприємства в умовах цифрової економіки.

Список використаних джерел

1. Бай С. І. *Розвиток організацій: політика, потенціал, ефективність* : монографія. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. 280 с.
2. Бугайчук В., Кривульський Є., Глюза К. Формування стратегії розвитку підприємства в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3031>
3. Гарбажій К. С., Степаненко Р. Д., Шер В. А. Формування стратегії розвитку підприємства в умовах цифровізації. *Наукові перспективи*. 2024. № 9(51). С. 486–495. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-9\(51\)-486-495](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-9(51)-486-495)
4. Геєць В. М. *Нестабільність та економічне зростання*. Київ : Інститут економічного прогнозування НАН України, 2000. 344 с.
5. Голобородько А. Ю. Сутність економічного розвитку підприємства. *Проблеми економіки*. 2022. № 4(54). С. 140–147. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2022-4_0-pages-140_147.pdf
6. Гринько Т., Гвініашвілі Т., Каліберда М. Я. Стратегічне управління підприємством в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2440/2360>

7. Грицик К. В. Проблеми і перспективи управління ефективністю діяльності промислового підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2008. № 141. С. 52–56.
8. Завідна Л., Кирич Н., Миколайчук І. Розвиток підприємства як ефективна платформа результативності економічної системи. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2019. Вип. 1(20). С. 118–130. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19zldres.pdf>
9. Касьянова Н. В. *Управління розвитком підприємства на основі кумулятивного підходу* : дис. ... д-ра екон. наук. Донецьк : НАН України, Інститут економіки та промисловості, 2012. 471 с.
10. Клименко Л., Загороднюк О., Халахур Ю. Діалектика поняття «економічний розвиток підприємств» в системі менеджменту. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 12. С. 120–125. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/12.20>
11. Коверга С. В. *Управління збалансованим розвитком промислових підприємств* : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Краматорськ : Донбаська державна машинобудівна академія МОН України, 2015. 474 с.
12. Кузьмін О. Є., Дідик А. М. Ознаки та особливості полівекторного розвитку підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2015. № 819. С. 3–8.
13. Ліганенко І. В. Динаміка організаційної структури управління підприємством в умовах стратегічних змін. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2013. № 2. С. 47–55.
14. Матіщак Ю. І. Характеристика поняття розвиток підприємства та його зв'язку з іншими економічними категоріями. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2015. № 3(223). С. 102–112.
15. Мельник Л., Карінцева О., Калініченко Л., Харченко М., Тарасенко С. Цифрова трансформація бізнес-процесів в Україні: кращі практики вітчизняного

бізнесу та сучасні виклики. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2024. № 2(104).

С. 54–60. URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/download/604/556>

16. Мочерний С. В. *Методологія економічного дослідження* : монографія. Львів : Світ, 2001. 460 с.

17. Перезовова І. В., Земляков І. С., П'яста А. Р., Драганчук Н. Я. Стратегічний розвиток підприємств в умовах діджиталізації бізнесу. *Академічні візії*. 2024. № 32. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/1234/1111>

18. Побережний Р. О., Побережна Н. М. Методологічні аспекти сучасних підходів до сутності розвитку підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища. У: *Соціально-економічний розвиток України: проблеми та перспективи* : колективна монографія / ред. О. В. Манойленко. Харків : НТУ «ХП», 2015. Розд. 5. С. 229–242.

19. Пономаренко В. С., Тридід О. М., Кизим М. О. *Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи* : монографія. Харків : ІНЖЕК, 2003. 328 с.

20. Раєвнева О. В. *Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі*. Харків : ІНЖЕК, 2006. 496 с.

21. Райчева Л. І. Цифрова трансформація бізнес-процесів як основна складова формування стратегії розвитку підприємств. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2024. № 30. С. 71–76. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/acb59557-4126-4796-9778-968648c62351/download>

22. Саврас І. З., Фединець Н. І. Цифровізація та інноваційний розвиток підприємства: тенденції, проблеми та перспективи. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2023. № 74. С. 108–114. URL: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/download/1449/1364>

23. Смирнов Є. М. Комплексна оцінка збалансованості розвитку виноробних підприємств: науково-методичний аспект. URL:

<http://duep.edu/uploads/vidavnitstvo14/ekonomichnij-nobelivskij-visnik-114/7599.pdf>

24. Терлецька Ю. Управління розвитком підприємства в умовах цифрової трансформації бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2719>

25. Управління розвитком суб'єктів господарювання : монографія / авт. кол.: О. Л. Яременко, О. М. Панкратова, В. Г. Яременко та ін. ; за заг. ред. О. Л. Яременка, Г. В. Строкович. Харків : НУА, 2008. 500 с.

26. Хобта В. М., Лаврик У. В., Кладченко І. С. Формування комплексного підходу до оцінювання збалансованості розвитку підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2014. № 1. С. 149–154.

27. Цопа Н. В. *Механізм керованого розвитку промислових підприємств* : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Донецьк : НАН України, Інститут економіки промисловості, 2011. 408 с.

28. Шимановська-Діанич Л. М., Лозова О. В. Вплив цифрової зрілості на трансформацію бізнес-процесів підприємств в умовах змін економіки України. *Економіка: реалії часу*. 2024. № 2(72). С. 74–85. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No2/74.pdf>

29. Belova I., Homotiuk A., Yaroshchuk O. Цифрова трансформація управлінських та бізнес-процесів в Україні під час воєнного стану. *Ekonomichnyy analiz*. 2024. Т. 34, № 1. С. 42–52. URL: <http://econa.wunu.edu.ua/index.php/econa/article/view/5935/6565657339>

30. Rivai A., Nasrullah N., Hasanuddin H., Christstin V., Fitriana F., Haryono D. Розвиток інституційної спроможності сільських бізнес-підприємств у селі Тамбайолі, підрайон Сойо Джая, округ Північна Моравалі, Індонезія. *Qubahan Academic Journal*. 2024. Т. 4, № 3. С. 364–372. DOI: <https://doi.org/10.48161/qaj.v4n3a913>